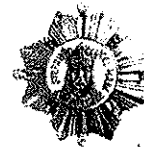

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-4366 din 26.11 2019
La nr. 18-23-8181 din 21 noiembrie 2019

**Ministerul Sănătății, Muncii și
Protecției Sociale**

Copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 2 file.

Director adjunct

Lidia CHIREOGLO

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO19/6164 din 26.11.2019

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (Legea nr.156/1998 - art.5, art.20 și Legea nr.499/1999 - art.8)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*

- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Potrivit art.12 alin.(2) al legii, „Termenul de prezentare a recomandărilor asupra proiectelor de decizii va constitui cel puțin 10 zile lucrătoare de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.". Mai mult ca atât, art.11 alin.(2²) al aceleiași legi prevede că „Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de definitivarea proiectului de decizie".

Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost publicat pe portalul informativ: particip.gov.md la data de 20.11.2019.

Proiectul nemijlocit și nota informativă au fost plasate pe pagina web a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale la data de 22.11.2019, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului. Totodată, proiectul a fost remis spre efectuarea expertizei anticorupție la aceiași date de: 22.11.2019, respectiv nu a fost asigurat termenul de 10 zile lucrătoare pentru recepționarea propunerilor și/sau obiecțiilor.

Astfel, în procesul de promovare a proiectului au fost respectate parțial rigorile de asigurare a transparenței decizionale.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În cadrul notei informative autorul stabilește expres: „Scopul prezentului proiect de lege constă în aducerea în concordanță a Legii nr.156/1998 privind sistemul public de pensii și Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni cu prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr.29 din 22 noiembrie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a tabelului nr. 1 din alineatul (1) al articolului 20 din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și a Hotărârii Curții Constituționale nr.19 din 24 septembrie 2019 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.".

În urma expertizei efectuate se constată că prevederile proiectului servesc scopul declarat de către autor în nota informativă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele asiguratului încadrat într-un grad de dizabilitate severă de a beneficia de pensie de dizabilitate în raport cu stagiul de cotizare efectiv realizat, precum și a persoanelor cu dizabilități severe până la vârsta de 23 ani, de a majora pensia de dizabilitate de la 40% la 100% din cuantumul pensiei minime stabilit anual de către Guvern. Astfel, interesele promovate nu contravin interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

Nota informativă stabilește necesitatea și temeiul elaborării proiectului, prezintă argumentarea de rigoare și analizează principalele prevederi cu evidențierea elementelor noi aduse în legislația națională, în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr.100/2017 privind actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Reieșind din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia presupune cheltuieli financiare suplimentare și acest fapt este menționat în nota informativă. În acest sens, nota stipulează „Conform calculului efectuat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cheltuielile necesare suplimentare pentru completarea art.20 din Legea nr.156/1998 cu un alineat nou (1/1), constituie pentru anul 2020 - 2616,0 mii lei, pentru anul 2021 - 5471,3 mii lei, pentru anul 2022- 8619,8 mii lei. Mijloacele financiare necesare din bugetul de stat aferente privind modificarea a art.5 alin.(2) lit.d) constituie pentru anul 2020 - 181,8 mii lei, pentru anul 2021- 380,4 mii lei, pentru anul 2022 - 599,2 mii lei.

Mijloace financiare necesare pentru modificarea art.8 al Legii nr.499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni, constituie pentru anul 2020 - 18,3 mii lei, pentru anul 2021 - 38,2 mii lei, pentru anul 2022 - 60,3 mii lei.”.

Totodată, se menționează că Ministerul Finanțelor a prezentat avizul său asupra proiectului prenotat, prin care comunică lipsa de propuneri și obiecții.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative “textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este

parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
g) se evită tautologiile juridice;
h) se utilizează, pe cît este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus în limbă simplă, clară și concisă, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Guvernului de a aduce actele sale normative în concordanță cu prevederile proiectului. Concomitent, în mod indirect, se instituie prevederi pentru entitatea publică responsabilă de calcularea și plata pensiilor de dizabilitate - Casa Națională de Asigurări Sociale.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul prenotat a fost elaborat de Guvernul Republicii Moldova, autor nemijlocit - Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și are drept scop modificarea cadrului legal ce vizează calculul pensiilor de dezabilitate, în speță pentru persoanele încadrate în gradul de dezabilitate severă.

Analizând proiectul supus expertizei s-a constatat că autorul a respectat parțial, cerințele legale privind asigurarea transparenței în procesul decizional. Prevederile proiectului corespund cu scopul declarat de către autor în nota de argumentare.

În normele propuse nu au fost indentificați careva factori și riscuri de corupție.

26.11.2019

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Cristina DIACENCO, Inspector principal

